

Biskupi greckokatoliccy przed Dniem Pamięci Ofiar Zbrodni Wołyńskiej: Prosimy o modlitwę za trwałe pojednanie między naszymi narodami

9.7.2026 - Eugeniusz Popowicz | Konferencja Episkopatu Polski

Słowa współczucia i żalu rodzinom, które w wyniku ukraińskich akcji zbrojnych straciły swoich bliskich przekazali przed Dniem Pamięci Ofiar Zbrodni Wołyńskiej biskupi metropolii przemysko-warszawskiej Kościoła greckokatolickiego w Polsce. Poprosili też o modlitwę za trwałe pojednanie między narodami polskim i ukraińskim.

W specjalnym przesłaniu związanym z obchodzonym 11 lipca Dniem Pamięci Ofiar Zbrodni Wołyńskiej, biskupi greckokatoliccy w Polsce przypomnieli działania i dokumenty związane z kwestią pojednania polsko-ukraińskiego.

Podkreślili, że każda zbrodnia powinna zostać potępiona. Jednocześnie dodali, że nie należy „poddawać się agresywnej narracji różnych osób, którym nie zależy na pojednaniu, tylko na rozdzieraniu dawnych ran”.

„W przededniu Dnia Pamięci Ofiar Zbrodni Wołyńskiej przekazujemy słowa współczucia i żalu rodzinom, które w wyniku ukraińskich akcji zbrojnych straciły swoich bliskich” – napisali biskupi. „Łączymy się z wami w bólu i wyrażamy głęboki żal z powodu krwawych wydarzeń, które miały wówczas miejsce. Uważamy, że każda zbrodnia powinna zostać potępiona” – dodali.

Jednocześnie biskupi zwrócili uwagę na to, że „władze państwowe Ukrainy i Polski powinny pozwolić i pomóc w odnalezieniu wszystkich mogił, w identyfikacji ofiar oraz w ich godnym pochówku”. „Do historyków polskich i ukraińskich należy rzetelne wyjaśnienie okoliczności tamtych tragicznych wydarzeń oraz ustalenie faktycznej liczby ofiar po obu stronach” – czytamy w przesłaniu. Biskupi greckokatoliccy podkreślili, że „zrozumienie powodów i okoliczności nie usprawiedliwia jednakże samego czynu ani sprawców”.

Na zakończenie przesłania podziękowali również „wszystkim Polakom, którzy przed czterema laty w duchu chrześcijańskiej miłości i życzliwości otworzyli swoje serca i domy na potrzeby wojennych uciekinierów z Ukrainy”, a także biskupom Kościoła Rzymskokatolickiego w Polsce za udostępnienie świątyń i umożliwienie sprawowania w nich nabożeństw w obrządku greckokatolickim.

„Zapewniamy o naszej pamięci modlitewnej za wszystkie ofiary oraz prosimy o modlitwę za trwałe pojednanie między naszymi narodami” – napisali. „Modlimy się także, aby wszelkie dobro, które do tej pory zrodziło się ze wzajemnego spotkania Polaków i Ukraińców, zwłaszcza na poziomie poszczególnych osób i rodzin, nadal trwało i przynosiło owoce w przyszłości” – dodali.

BP KEP

Publikujemy pełną treść Przesłania:

**PRZESŁANIE BISKUPÓW
METROPOLII PRZEMYSKO-WARSZAWSKIEJ**

KOŚCIOŁA GRECKOKATOLICKIEGO W POLSCE W PRZEDEDNIU DNIA PAMIĘCI OFIAR ZBRODNI WOŁYŃSKIEJ

Drodzy w Chrystusie Bracia i Siostry!

W ubiegłym miesiącu minęło ćwierć wieku od pamiętnej wizyty św. Jana Pawła II w Ukrainie. W dzisiejszej sytuacji widzimy, że wyjątkowo aktualne i godne przypomnienia jest to, co stało się wówczas w sprawie pojednania polsko-ukraińskiego i przewyciężenia trudnej historii. W homilii wygłoszonej we Lwowie podczas Mszy św. w obrządku łacińskim Ojciec Święty mówił o odczuwanej wewnętrznej potrzebie uznania różnych przejawów niewierności Ewangelii ze strony Polaków i Ukraińców. Wezwał do oderwania się od bolesnej przeszłości. Wyraził – jakże żywe w nas dzisiaj – pragnienie: „Niech przebaczenie – udzielone i uzyskane – rozleje się niczym dobroczynny balsam w każdym sercu”.

Następnego dnia, w przemówieniu wygłoszonym przed Boską Liturgią sprawowaną w obrządku bizantyjskim, Zwierzchnik Ukraińskiego Kościoła Greckokatolickiego kardynał Lubomyr Huzar wyznał, że w historii jego Kościoła „były też chwile mroczne i duchowo tragiczne”. Ubolewał nad faktem, że „niektórzy synowie i córki Ukraińskiego Kościoła Greckokatolickiego wyrządzali zło – niestety świadomie i dobrowolnie – swoim bliźnim z własnego narodu i z innych narodów”. Za nich wszystkich prosił o przebaczenie Boga, Stwórcę i Ojca wszystkich, oraz tych, których synowie i córki tego Kościoła w jakikolwiek sposób skrzywdzili.

Kolejnym bardzo ważnym głosem w kwestii relacji polsko-ukraińskich było przesłanie z 2003 roku wystosowane przez św. Jana Pawła II w 60. rocznicę tragedii wołyńskiej. Papież z Polski napisał w nim, że „sześćdziesiąt lat od tamtych smutnych wydarzeń, w sercach większości Polaków i Ukraińców, utwierdza się coraz bardziej potrzeba głębokiego rachunku sumienia. Odczuwa się konieczność pojednania, które pozwoliłoby spojrzeć na teraźniejszość i przyszłość w nowym duchu”. W owym tekście św. Jan Paweł II odwoływał się do Wielkiego Jubileuszu Roku 2000, podczas którego „Kościół w sposób uroczysty i ze świadomością tego wszystkiego, co zaszło w przeszłości, prosił wobec świata o przebaczenie win swoich synów, przebacząc równocześnie wszystkim, którzy wyrządzili mu różnorakie krzywdy”. W ten sposób bowiem „pragnął oczyścić pamięć ze smutnych wydarzeń, z wszelkiego poczucia urazy i odwetu”, aby na nowo rozpocząć „dzieło budowania cywilizacji miłości”. Podkreślając konieczność tworzenia przyszłości opartej na pojednaniu, przyjaźni i pokoju, Ojciec Święty napisał: „Tę samą postawę Kościół proponuje społeczności świeckiej, zachęcając wszystkich do szczerego pojednania, będąc świadom, że nie ma sprawiedliwości bez przebaczenia, a współpraca bez wzajemnego otwarcia byłaby krucha”.

W następnych latach po 2003 roku byliśmy świadkami i uczestnikami wielu aktów przebaczenia i pojednania ze strony Kościołów Rzymskokatolickiego i Greckokatolickiego w Polsce i w Ukrainie. Wymownym dowodem wcielenia w życie słów św. Jana Pawła II o potrzebie głębokiego rachunku sumienia był wspólny list z roku 2005 oraz deklaracja z 2013 roku.

Rok 2005 był ogłoszony w Kościele Rokiem Eucharystii. Zarówno w Polsce, jak i w Ukrainie w czerwcu tegoż roku odbywał się Kongres Eucharystyczny, w przededniu którego Episkopaty obu Kościołów wystosowały do wiernych list o wzajemnym przebaczeniu i pojednaniu. Biskupi napisali w nim: „W Roku Eucharystii podejmujemy wezwanie Świętego Pawła: W imię Jezusa Chrystusa prosimy: pojednajcie się z Bogiem (2 Kor 5, 21). Uczestniczymy w historycznej chwili, a celem jej jest dążenie do jedności narodów poprzez modlitwę i przebaczenie”. Hierarchowie, wzorując się na historycznym Liście Biskupów Polskich do Biskupów Niemieckich z 1965 r., zaapelowali: „Wnieśmy się ponad polityczne poglądy i historyczne zaszłości, ponad nasze kościelne obrządki, nawet ponad naszą narodowość — ukraińską i polską. Pamiętajmy przede wszystkim, że jesteśmy dziećmi Boga.

Zwróćmy się do naszego Ojca: «Przebacz nam nasze winy, jako i my odpuszczamy naszym winowajcom». Aby nasza modlitwa była ze wszech miar owocna, powiedzmy wobec siebie słowa: «Przebaczamy i prosimy o przebaczenie». Niech ten akt przebaczenia i pojednania dokona się przed Obliczem Boga w Trójcy Jedynej i Bogurodzicy». Szczególnie wzruszającym wyrazem owego pragnienia pojednania między narodami był głos samych wiernych, którzy podczas celebracji liturgicznych w Warszawie i we Lwowie na zapytanie: „Czy przebaczacie i prosicie o przebaczenie?” przez łąy odpowiedzieli entuzjastycznie: „Przebaczamy i prosimy o przebaczenie”.

Bardzo ważnym krokiem w sprawie pojednania była także deklaracja z 2013 roku, w której Zwierzchnik Ukraińskiego Kościoła Greckokatolickiego Arcybiskup Większy Światosław Szewczuk przypomniał słowa kardynała Huzara z roku 2001 i, przyjmując je jako swoje, przeprosił „braci Polaków za zbrodnie popełnione w 1943 roku”. Z kolei przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski abp Józef Michalik skierował do „braci Ukraińców prośbę o wybaczenie” za postawę tych Polaków, „którzy wyrządzali zło Ukraińcom i odpowiadali przemocą na przemoc”.

Drodzy w Chrystusie!

W ostatnich miesiącach dotkliwie odczuwamy, że propozycja postawy przebaczenia oraz zachęta do pojednania coraz trudniej docierają do serc i umysłów w Polsce i Ukrainie. Kościół Chrystusowy, na podobieństwo swego Mistrza (por. Ap 3, 20), nie ma w stosunku do społeczności świeckiej innego sposobu dotarcia do serc i umysłów, jak stanąć u drzwi i kołatać w nadziei, że jego głos będzie usłyszany i drzwi zostaną otwarte. I będzie to czynił, wierząc, jak napisał Jan Paweł II w roku 2003, że pojednania pragnie „większość Polaków i Ukraińców”.

W przededniu Dnia Pamięci Ofiar Zbrodni Wołyńskiej przekazujemy słowa współczucia i żalu rodzinom, które w wyniku ukraińskich akcji zbrojnych straciły swoich bliskich. Łączymy się z wami w bólu i wyrażamy głęboki żal z powodu krwawych wydarzeń, które miały wówczas miejsce. Uważamy, że każda zbrodnia powinna zostać potępiona. Potępione powinny być tak zbrodnie ukraińskie na Polakach, jak i zbrodnie polskie na Ukraińcach. Władze państwowe Ukrainy i Polski powinny pozwolić i pomóc w odnalezieniu wszystkich mogił, w identyfikacji ofiar oraz w ich godnym pochówku. Do historyków polskich i ukraińskich należy rzetelne wyjaśnienie okoliczności tamtych tragicznych wydarzeń oraz ustalenie faktycznej liczby ofiar po obu stronach.

Jesteśmy świadomi, że zrozumienie powodów i okoliczności nie usprawiedliwia jednakże samego czynu ani sprawców. Nie możemy także poddawać się agresywnej narracji różnych osób, którym nie zależy na pojednaniu, tylko na rozdzieraniu dawnych ran.

Pragniemy również bardzo serdecznie podziękować wszystkim Polakom, którzy przed czterema laty w duchu chrześcijańskiej miłości i życzliwości otworzyli swoje serca i domy na potrzeby wojennych uciekinierów z Ukrainy. Dziękujemy Biskupom Kościoła Rzymskokatolickiego w Polsce za udostępnienie swoich świątyń i umożliwienie sprawowania w nich nabożeństw w obrządku greckokatolickim.

W tym miejscu zapewniamy o naszej pamięci modlitewnej za wszystkie ofiary oraz prosimy o modlitwę za trwałe pojednanie między naszymi narodami, aby, jak mówi jedno z liturgicznych wezwań w tej intencji: „wykorzeń wrogość, nienawiść, niegodziwości i pychę, a wszystkich Twoich sług obdarzyć miłością i pokojowym współżyciem oraz umocnić ich w pobożnym i spokojnym życiu, Panie wysłuchaj i zmiłuj się”.

Modlimy się także, aby wszelkie dobro, które do tej pory zrodziło się ze wzajemnego spotkania Polaków i Ukraińców, zwłaszcza na poziomie poszczególnych osób i rodzin, nadal trwało i przynosiło

owoce w przyszłości.

+ Eugeniusz Popowicz

Arcybiskup Metropolita Przemysko-Warszawski

+ Włodzimierz R. Juszcak

Biskup Wrocławsko-Koszaliński

+ Arkadiusz Trochanowski

Biskup Olsztyńsko-Gdański

+ Mariusz Dmyterko

Biskup pomocniczy Wrocławsko-Koszaliński

Przemyśl – Wrocław – Olsztyn, dnia 9 lipca 2026 r.

<https://episkopat.pl/doc/249787.Biskupi-greckokatoliccy-przed-Dniem-Pamieci-Ofiar-Zbrodni>